

Богдан Пиц, доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ФЕСТИВАЛЬ “СТРУНИ ДУШІ НАШОЇ” В ДРОГОБИЧІ

Стаття присвячена аналізу змісту, жанрів, форм і акцій визначного мистецького явища краю – фестивалю української музики “Струни душі нашої”.

Ключові слова: фестиваль, композитор, виконавець, жанр, акція, концерт, культура, традиція, мистецтво, культурно-мистецьке явище, Дрогобищина, “Струни душі нашої”.

Постановка проблеми. Як відомо, “фестивальний рух є показником і своєрідним каталізатором інтенсивності та якості мистецького життя будь-якої країни... фестивалі... це своєрідні осередки, що визначають напрями розвитку мистецтва, формують нові ідеї, відкривають нові безмежні обрії творчої діяльності, де кожен може пережити момент дотику до джерел натхнення і розширити простір власної екзистенції”. Крім того, “Фестиваль – це не тільки свято і насолода для публіки, а й своєрідний механізм регулювання та корекції естетичних смаків, поглядів, усталення певних ідеалів. Це – і перевірка практикою новацій, і визначання пріоритетів, і пошук неторованих шляхів розвитку мистецтва та культури” [13].

На Дрогобищині помітно активізується фестивальний рух з початком 90-х років. Тут з більшою чи меншою регулярністю функціонують фестивалі: “Колядує Франкове Підгір’я” (щорічний, хоровий), “Фестиваль вертепів церковних хорів” (щорічний), “До Дня міста Дрогобич” (хоровий), ім. о.с. Сапуна (хоровий, 1997, 2000, 2005, 2008), з нагоди річниць хору “Легенда” (2000, 2005), дитячі – “Сурми звятиги” (щорічний з 2000) та фестиваль-конкурс коляд (щорічний) і ін. Як бачимо, ці фестивалі представляють виключно хорові та вокальні жанри.

Єдиним фестивалем Дрогобищини, у якому охоплено й інструментальну музику є фестиваль “Струни душі нашої”, заініційований головою Дрогобицького організації Національної Співки композиторів України, музикознавцем, викладачем музичного училища ім. Василя Барвінського Володимиром Грабовським. Аналіз цього фестивалю української музики, який сім разів (1993, 1996, 1997, 1998, 1999, 2007, 2008) сколихнув мистецькі кола краю і є метою даної статті.

Аналіз публікацій (подані в кінці статті) виявляє головним чином рецензії на концерти та акції фестивалю, які достовірно інформують про перебіг фестивалю, його “дійові особи”, однак не подають узагальненої картини цього культурно-мистецького явища.

Виклад основного матеріалу. Задум фестивалю, як розповідає В. Грабовський у своїх публікаціях [7 – 9; 29], виник цілком природно, як продовження його щоденної і ціложиттєвої діяльності. Адже він автор біля 300 публікацій на мистецькі, культурологічні теми як у вітчизняних часописах – “Культура і життя”, “Музика”, “Українська музична газета”, “Народна творчість і етнографія”, “Українська культура”, “Вісті з України”, “Сучасність”, “Всесвіт”, “Літературна Україна”, так і в зарубіжних виданнях – “Культура” (Мінськ), “Українське слово” (Париж), “Акцент” (Люблін), “Українська думка” (Лондон), “Літопис Бойківщини” (Філадельфія), у наукових збірниках, енциклопедіях та ін.

Його виступи на наукових конференціях, в тому числі й за кордоном, з дослідженнями історії української музики, сучасних проблем розвитку культури, духовності народів Центрально-Східної Європи, здобутків національної мистецької школи, викладацька, просвітницька та організаційська робота (в тому числі авторських концертів М. Колесси, Л. Дичко, Б. Фільц, Л. Грабовського, М. Скорика, І. Соневицького, Г. Ляшенка, Г. Саська, М. Ластовецького та ін.) – все це повинно було зародити подібну ідею, яка, по суті, концентрує весь здобутий досвід.

Концепція фестивалю виникла у В. Грабовського під впливом роздумів про стан української музики й культури загалом. Вже традиційні зустрічі з відомими композиторами України та їхньою творчістю виливались у значні події мистецького життя Дрогобищини. Вони стали потужним імпульсом як для кола музикантів високого професійного рівня, які виховались на цей час у

ФЕСТИВАЛЬ “СТРУНИ ДУШІ НАШОЇ” В ДРОГОБИЧІ

регіоні, так і для грона місцевих композиторів, творчий потенціал яких потребував реалізації, виходу на широку аудиторію. Все це і втілювалось у фестивалі, який насамперед був задуманий як презентація української музики.

Уже в першому фестивалі вдалось представити музику майже 60 українських композиторів! Поряд з відомими іменами (А. Ведель, М. Березовський, Д. Бортнянський, М. Лисенко, М. Леонтович, Б. Лятошинський, В. Витвицький, В. Косенко, К. Данькевич, А. Штогаренко, С. Людкевич, М. Скорик, Д. Задор, Л. Дичко та ін.) звучала музика незаслужено забутих чи замовчуваних авторів (М. Вербицький, Я. Лопатинський, О. Нижанківський, С. Вожаківський, Я. Ярославенко, О. Бобикевич, Я. Яциневич, А. Гнатишин, М. Гайворонський, А. Рудницький, І. Соневицький та ін.) або заборонених у часи тоталітарної держави жанрів церковно-релігійної чи національної музики.

Однією з прикмет фестивалю стало намагання впровадити в Дрогобичі, за найтіснішої співпраці з Самбірсько-Дрогобицькою єпархією Греко-католицької церкви, європейську традицію концертного виконання духовної музики у храмі. Що, зрозуміло, викликало дискусії в середовищах професіоналів та широких кіл слухачів щодо манери співу, інтерпретації, рівня виконання, несформованості слухацької традиції, а також про доцільність, допустимість і т. ін. Другий фестиваль ствердив життєвість цього починання – тут уже поряд з церковною у храмі звучала й світська, духовна, у широкому розумінні цього слова, музика. А в третьому – стало помітним значне зростання рівня церковних хорів. Так, дитячий хор “Відлуння” церкви Св. Трійці (кер. Надія Бунь) не тільки став лауреатом кількох конкурсів, побував з гастрольями за кордоном, а й записав 5 аудіоальбомів церковної музики. Концерт духовної музики “Дрогобицькі сурми” з нагоди 200-річчя катедрального собору Пресвятої Трійці (під час Шостого фестивалю) природно відбувся у самому храмі. Більше того, почали брати активну участь у мистецькому житті міста і церковні хори, а також семінаристи Дрогобицької семінарії УГКЦ.

Участь у фестивалі композиторів Г. Ляшенка, Б. Фільц, Г. Саська, А. Загайкевич (Київ), Н. Самохвалової (Дніпропетровськ), М. Корчинського, М. Вікторова, А. Школьнікової (Львів), М. Ластовецького, О. Опанасюка, Р. Сов’яка, Ю. Сидоряка, Л. Тур’яба (Дрогобич), музикознавців М. Головащенко, Б. Сюти (Київ), С. Павлишин, Ю. Ясиновського, В. Сивохіпа, Р. Стельмашука, О. Пилапок (Львів), В. Грабовського,

М. Бурбана, О. Яцківа, М. Ярмо, Л. Філоненка, Л. Садової (Дрогобич), М. Ліховид (Мукачеве) засвідчила рейтинг фестивалю.

Кількість (понад 600) і розмаїтість виконавців (від учнів ДМШ – переможців конкурсів – і до відомих в Україні та за її межами майстрів) не дає змоги назвати усіх. Відзначимо лише тих, чий виконавський стиль вирізнявся особливою досконалістю. Це хори: “Освітнянка” (Марія Гірняк), “Боян Дрогобицький” (М. Бурбан, П. Гушоватий), “Гаудеамус” (С. Дацюк), “Gloria” (В. Сивохіп), “Жайвір” (Л. Козак, В. Романюк), “Світилен” (М. Ковальчук), “Відлуння” (Н. Бунь), “Бескид” (Р. Сов’як), хор ДМШ № 2 (М. Луців) та ін., фортепіанний дует Л. Німилович – У. Молчю, камерні оркестри “Кредо” (М. Ластовецький), “Академія” (М. Скорик, А. Микитка), Дрогобицького музичного училища ім. В. Барвінського (О. Околович) та камерний оркестр зі Стрия (М. Пуцентела), співаки: К. Сятецький, П. Турянський, Б. Щурик, І. Клїш, Г. Нечай, Є. Шуневич, Л. Кобільник, В. Гаснюк; інструменталісти: Лідія, Остап та Ольга Шутко, О. Козаренко, О. Рапіта, Й. Єрмін, І. Нич, Л. Садова, О. Корчинський, О. Терлецька, І. Турканик, Є. Журавський, Д. Шимоняк, Я. Проців, Л. Тур’яб, П. Палюх (Польща, акордеон), А. Мішаніна, О. Журавчак, І. Громіш, О. Копитіна, А. ван Проєн, І. Сирватка, Я. Гордельянова, І. Лемех, А. Сирватка, С. Добош та ін.

З жанрів найбагатше презентується хорова (у тому числі духовна) та фортепіанна музика – по кілька концертів у кожному з фестивалів, однак не забуті й народна, камерна, вокальна, духовна, популярна музика.

Окремі концерти були присвячені митцям, творчість або життєвий шлях яких має певне “прив’язання” до Дрогобича – В. Барвінському, Є. Козаку, А. Кос-Анатольському, Я. Сорокеру, М. Ластовецькому, Р. Сов’яку, В. Баб’яку та ін. Із зацікавленням сприймалися авторські концерти наших сучасників – М. Колесси (пізньоромантична, трохи модернізована традиція у національній інтерпретації), М. Скорика (нова фольклорна хвиля), Г. Ляшенка (поліфонізм, симфонізм), Б. Фільц (щирість, простота з опорою на національні традиції, дитяча творчість), Г. Саська (джаз для дітей), М. Ластовецького (поліфонія симфонізму та бойківський тематизм), О. Опанасюка (співність, витонченість, шукання, цнотливість), Ю. Сидоряка (імпресійність, ремінісценції), Л. Тур’яба (бомж тематика). Супроводжувана фаховими анотаціями музикознавців (В. Грабовський, М. Бурбан,

ФЕСТИВАЛЬ “СТРУНИ ДУШІ НАШОЇ” В ДРОГОБИЧІ

О. Яцків, О. Михайлова, Л. Садова, Л. Соловей, О. Тринкіна, Б. Пиц, Л. Пшепюрська, З. Лельо, О. Сеник), часто непроста для сприйняття музика ставала ближчою широкій публіці.

Важливо, що у фестивалях знайшла свою “нішу” й традиційна автентична музика. Щоправда, не все із запланованого вдалося реалізувати, проте виступи відомих етномузикознавців, професорів М. Хая (Київ, ліра), Б. Яремка з вихованцями (Рівне, сопілка), лауреата міжнародних конкурсів Б. Корчинської (Львів, сопілка) та концерт сопілкового квінтету Львівського обласного відділення Всеукраїнської музичної Спілки (композитор, доцент М. Корчинський) переконали слухачів, що українська музика приховує в собі чимало незвіданого, вишуканого й шляхетного...

Термін п'ятого фестивалю збігся з річницею (90 літ від дня народження) видатного українського композитора, педагога та громадського діяча Анатолія Кос-Анатольського, тому природним було включення до програми концерту з його творів та започаткування першого вокального конкурсу пам'яті композитора. Журі очолив народний артист України, завідувач кафедри сольного співу, професор Львівської національної музичної академії Володимир Ігнатенко. Можливість випробувати свої сили привабила 18 учасників, як студентів музичних навчальних закладів, так і артистів місцевих художніх колективів. Переможці: I премія – Руслана Приставська (ст. V курсу ДДПУ, клас проф. Б. Базиликута), II премія – Ганна Нечай (артистка Дрогобицького музично-драматичного театру ім. Ю. Дрогобича), Бровдій Радміла (ст. V курсу ДДПУ, клас проф. Б. Базиликута) та Ярина Дяк (студ. IV курсу ДДМУ, клас Л. Хороб), III премію вибороли Анастасія Бих (ст. II курсу ДДПУ, клас проф. К. Сятецького), Ольга Луцик (ст. I курсу ДДПУ, клас доц. Є. Шуневич), Микола Фок (ст. V курсу ДДПУ, клас доц. Б. Щурика). Про рівень конкурсу не в останню чергу свідчить й те, що згодом Руслана Приставська та Радміла Бровдій – студенти Національної музичної академії України, Анастасія Бих – лауреат конкурсу ім. І. Алчевського (Одеса, 2001), а Ольга Луцик – володар Гран-Прі міжнародного конкурсу “Кримська весна-2002” (Ялта).

Крім української музики у фестивалях звучить і європейська музика. Так, творчість Ф. Шопена була представлена окремим концертом (до 150-річчя від дня смерті), у концертах непересічних виконавців знаходять свій резонанс у душах дрогобичан твори Й. Гайдна, Й. С. Баха, падре Мартіні, Й. Брамса, Ф. Ліста, Ф. Мендельсона,

К. Дебюссі, С. Барбера, Г. Венявського, Д. Чімароза, М. Бруха, П. Сарасате, Ш. Данкля, А. Пішибільського, П. Чайковського, С. Рахманінова, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича та ін.

Ще в першому фестивалі паралельно з концертами відбулася зустріч у редакційному офісі Дрогобицької видавничої фірми “Відродження”, де серед розмаїтої книжкової продукції було представлено перлину – нотний збірник Миколи Лисенка “Релігійні твори для мішаного хору” (упорядник М. Юрченко). А в наступних фестивалях організатори вже сміливо запровадили презентації нотних видань О. Опанасюка, збірників дитячих п'єс для фортепіано та наступного “Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва” М. Ластовецького, “Твори для фортепіано” М. Скорика, “Мініатюри на лемківські народні пісні” В. Барвінського (редактор-упорядник О. Німілович), творів для фортепіано Д. Січинського (редактор-упорядник О. Німілович); магнітоальбому лауреата Всеукраїнських конкурсів Л. Кобільник; книги “Ярослав Барнич” доцента Дрогобицького педінституту ім. І. Франка Л. Філоненка, дослідження “Весільне ладкання на Турківщині” етномузиколога П. Зборовського, докторської монографії професора Львівського вищого музичного інституту ім. М. Лисенка (тепер – Львівська музична академія) Ю. Ясинівського “Українські та білоруські нотолінійні ірмології XVI – XVIII століть”, збірника-довідника викладача Львівської спеціальної музичної школи-інтернату ім. С. Крушельницької З. Лабанців-Попко “100 піаністів Галичини” та ін.

Особливий інтерес викликали зустрічі з відомим музикознавцем Михайлом Головащенко, автором 5 книг про визначних українських митців (О. Кошиця і М. Менцінського в тому числі), композитором Геннадієм Ляшенко, народним артистом України, професором Національної музичної академії України, лауреатом Державної премії України ім. Т. Шевченка, членами Національної Спілки композиторів України Аллою Загайкевич та Нінель Самохваловою, які представили найновіші тенденції в сучасній музиці.

Розгорнуту панораму творчості для фортепіано українських авторів висвітлювала концерт-лекція Мирослави Зайко “Українська фортепіанна музика” у п'ятому фестивалі. А в другому – знайшли своє місце художні виставки дитячого малюнка “Малі бойки” та персональна художника-реставратора Левка Скопа, який на основі досліджень українського середньовічного живопису створив галерею образів музикантів Галичини XIV – XVIII ст.; музично-поетичне

ФЕСТИВАЛЬ “СТРУНИ ДУШІ НАШОЇ” В ДРОГОБИЧІ

дійство “Відзвуки”, творча акція-перформенс “Фарби і звуки” за участю малярів та музикантів, “Подвійний Леон” Іздрика (літературно-музична композиція “Слово і музика” за участю автора).

Значний мистецький відгук після себе залишили у Дрогобичі Яків Сорокер та Микола Копнін. Вступне слово на вечорі пам’яті скрипалів, мистецтвознавця, автора низки розвідок про історію української музики, колишнього доцента та завідувача кафедри теорії, історії музики та гри на музичних інструментах Дрогобицького державного педагогічного інституту ім. І. Франка Якова Сорокера виголосив на Третньому фестивалі доцент Орест Яцків.

А концерт-академія, присвячена видатному вокалісту-педагогу Миколі Копніну (в IV фестивалі), була проведена за участю народного артиста України, соліста Львівського оперного театру, професора Львівської музичної академії Ігора Кушплера, соліста ансамблю Прикарпатського військового округу Євгенія Копніна, Валентина Чубрікова, соліста академічної хорової капели “Трембіта” Михайла Саноцького, заслуженого працівника освіти України, завідувача кафедри народних музичних інструментів та вокалу ДДПУ ім. І. Франка, професора Корнелія Сятецького, заслуженого артиста України Мар’яна Шуневича, Володимира Баб’яка, Галини Баб’як, Марини Загорулько, Олега Саврана, Володимира Дейнеки, Зоряни Кушплер та ін.

У наступних фестивалях відбувались вечори пам’яті, присвячені й іншим визначним постатям Дрогобиччини: блискучому піаністу-концертмейстеру, аранжувальнику і композитору Володимиру Баб’яку, композитору і хормейстеру Роману Сов’яку.

Засвідчила авторитет фестивалю (IV) й міжнародна наукова конференція “Musica Galiciana” на тему “Музична культура Галичини в контексті польсько-українських взаємин (період від князівсько-п’ястівської доби до 1945 р.)”. З ініціативи видатних дослідників-музикознавців Лешека Мазепа та Юрія Ясиновського ця наукова акція проводиться у різних містах Галичини (України та Польщі) й присвячена дослідженням явищ музичного мистецтва на пограниччі культур у найширшому контексті історичного тла. Учасники – музикологи та культурологи з Києва, Львова, Варшави, Кракова, Жешова, Ряшева, Перемишля та Дрогобича. Доповіді, наукові дискусії, підведення підсумків були присвячені стану й перспективам досліджень музичної культури Галичини й польсько-українських контактів.

Підсилюючою ідеєю фестивалю стала

наступна наукова конференція “Творчість Богдани Фільц у контексті української музичної культури і освіти”, присвячена 75-річчю від дня народження композиторки (2007), у якій взяли участь вчені Дрогобича, Львова, Києва й Тернополя. А серія авторських концертів Б.Фільц вийшла за межі Дрогобича, розширивши географію фестивалю містами Стрий, Долина, Калуш.

Намагання В. Грабовського захопити митців сусідніх регіонів своїми ідеями спостерігається і у VII фестивалі (2008) – академія з нагоди 105-ї річниці від дня народження Миколи Колесси відбулася у м. Стрий.

Фестиваль здобувся на певний резонанс у пресі та на телебаченні. Нотатками з його перебігу, підсумуванням як досягнень, так і проблем, ділились В. Грабовський, доценти педінституту О. Яцків, М. Бурбан, М. Ярмо, О. Опанасюк, О. Німоліч, Л. Філоненко, Б. Піц, журналісти А. Оніщак, Я. Гайгель, А. Власюк, Н. Микитяк, М. Ільницький та ін. Так, О.Яцків зазначав: “Фестиваль переконливо довів, що в незалежній Українській державі відкриваються всі умови для того, щоб якнайповніше зазвучали струни душі народної. На наших очах повертаються замовчувані донедавна імена, широко популяризується церковна музика, замість псевдофольклорних поробок старанно вишукуються зразки автентичної народної творчості. А головне, до високого мистецтва, позбавленого колишньої ідеологічної фальші, тягнеться молодь. Звідси впевненість, що наступний дрогобицький фестиваль обов’язково відкриє нові імена, нові таланти” [30, 11]. А професійний журнал “Музика” пером доцента Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка М. Корчинського стверджував: “Фестиваль української музики в Дрогобичі переконав: він вартий того, щоб стати традиційним. Від цього поживляться мистецькі будні не лише у місті, а й, маємо надію, на ширших теренах України” [12, 13].

Висновок. Фестиваль “Струни душі нашої”, сприяючи активізації мистецького життя краю, є визначним явищем музичної культури Дрогобиччини, здійснює презентацію української музики у світовому контексті, допомагає вітчизняним митцям усвідомити себе і свою самобутню культуру в контексті національних та загальносвітових процесів.

1. Бурбан М. Ансамбль віртуозів // *Галицька зоря*. – 1997. – 30 липня.

2. Бурбан М. Євген Козак – славний галичанин // *Галицька зоря*. – 1997. – 20 травня.

ФЕСТИВАЛЬ “СТРУНИ ДУШІ НАШОЇ” В ДРОГОБИЧІ

3. Бурбан М. Фестиваль завершився... // Галицька зоря. – 1996. – 6 червня.
4. Василик Дз. Нехай співають наші душі // Галицька зоря. – 1997. – 11 – 12 липня.
5. Власюк А. “Струни душі нашої” // Тустань (Дрогобич-Трускавець). – 1996. – 21 – 27 травня.
6. Гайгель Я. Ліричний струмінь Юрія Сидоряка // Галицька зоря. – 1997. – 13 травня.
7. Грабовський В. Відбувається 4-й фестиваль української музики „Струни душі нашої” // Галицька зоря. – 1999. – 22 вересня.
8. Грабовський В. Завершився фестиваль // Галицька зоря. – 1997. – 6 – 7 червня.
9. Грабовський В. Повернення до гармонії // Art Line (Київ). – 1997. – № 7 – 8. – С.51.
10. Ільницький М. “Струни душі нашої” // Високий замок (Львів). – 1994. – 27 січня.
11. Козлова В. Авторський концерт Геннадія Саська // Галицька зоря. – 1997. – 8 липня.
12. Корчинський М. “Струни душі нашої” // Музика (Київ). – 1994. – № 2. – С.13.
13. Кравцова С. Внесок міжнародних фестивалів у збагачення та розвиток українського мистецтва // Мистецький олімп України / Автор-упорядник Болгов В.В. – К.: Українська академія геральдики, товарного знаку та логотипу, 2006. – С.244 – 248.
14. Микитяк Н. Безцінні перли великої спадщини // Галицька зоря. – 2005. – 20 квітня.
15. Німолевич О. Історія становлення й розвою. Дрогобицькій організації Національної спілки композиторів України – 10 років // Українська культура. – 2008. – №2. – С.31.
16. Онищак А. День фестивалю четвертий // Галицька зоря. – 1996. – 18 травня.
17. Опанасюк О. Струни душі нашої // Галицька зоря. – 1999. – 17 лютого.
18. Пиц Б. “Струни душі нашої” // Українська музична газета (Київ). – 1998. – Липень-вересень. – N 3 (29). – С.6.
19. Сторонська Н. Дрогобич вшановує Богдану Фільц // Жива вода. – 2008. – Лютий. – №2.
20. Сторонська Н. Урочиста академія, присвячена 120-річчю від дня народження Василя Барвінського // Галицька зоря. – 2008. – 12 грудня.
21. Фестиваль української музики (інтерв'ю з В.Грабовським) // Галицька зоря. – 1997. – 17 травня.
22. Філоненко Л. Грабовський Володимир // Енциклопедія сучасної України. – 2006. – Т.VI. – С.356.
23. Філоненко Л. Дрогобич вшановує Василя Барвінського // Жива вода. – 2008. – Червень. – №6.
24. Філоненко Л. Леся Дичко на дрогобицькій землі // Мій Дрогобич. Поступ. – 2004. – 22 травня.
25. Фільц Б. Грабовський Володимир // Українська музична енциклопедія. – К., 2006. – Т.I. – С.515.
26. Ярмо М. Нотатки з фестивалю // Галицька зоря. – 1996. – 6 червня.
27. Яцків О. Авторський концерт Геннадія Ляшенка, колишнього дрогобичанина // Галицька зоря. – 1995. – 29 – 31 липня.
28. Яцків О. Вечір пам'яті Я.Сорокера // Галицька зоря. – 1997. – 20 травня.
29. Яцків О. Добрий старт Дрогобицького осередку Спілки композиторів України. Інтерв'ю з В.Грабовським // Галицька зоря. – 1999. – 10 липня.
30. Яцків О. Фестиваль відкриває нові імена // Вісті з України (Київ). – 1994. – № 6. – С.11.
31. Яцків О. Ювілейні вечори Богдани Фільц // Культура і життя. – 2003. – 30 квітня.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2009

“Принцип гуманістичної освіти музичного навчання орієнтує на таке його спрямування, при якому навіть початківець, опановуючи ази музичного виконавства, прагнув би не тільки до усвідомлення образного змісту музики, а й до стітввіднесення власних почуттів із емоційним забарвленням твору”.

Галина Падалка
доктор мистецтв, виконавця, професор Інституту мистецтв
Національного педагогічного університету
імені М.П.Драгоманова